

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68)

Ju2018/04106/L2

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker förslagen om

- en presumtion för föräldraskap enligt 1 kap. 9 § förädrabalken (avsnitt 2.1),
- en presumtion för fader- och moderskap vid ändrad könstillhörighet (avsnitt 2.1),
- elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap samt elektronisk anmälan om gemensam vårdnad (avsnitt 2.2),
- att Skatteverket ska tillhandahålla och administrera ett system för elektronisk bekräftelse (avsnitt 2.2.), samt
- att socialnämndens utredningsskyldighet för faderskap och föräldraskap inträder först 15 dagar efter barnets födelse samt att Skatteverket ska underrätta socialnämnden när ett barn inte har någon fastställd far eller förälder vid denna tidpunkt (avsnitt 2.3).

Skatteverket lämnar i övrigt vissa synpunkter på förslagen.

Skatteverket har inga invändningar mot förslaget att Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) får i uppdrag att, med bistånd av Socialstyrelsen och Skatteverket, ta fram information till blivande föräldrar om en elektronisk bekräftelse.

Förslaget att det införs en ny lag om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap berör inte Skatteverkets verksamhet. Skatteverkets har därför inte några synpunkter på förslaget.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Införande av föräldraskapspresumtion (8.6) och faderskaps- och moderskapspresumtion vid ändrad könstillhörighet (8.7)

Skatteverket tillstyrker förslaget att det införs en presumtion för föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken (FB) för den kvinna som är gift eller registrerad partner med barnets mor vid barnets födelse. Skatteverket tillstyrker även förslaget att faderskaps- och moderskapspresumtion införs när den som fött ett barn är gift och en av makarna eller båda har ändrat könstillhörighet. Förslagen innebär att nämnda par likabehandlas med andra gifta par. Fler barn får därmed två föräldrar från födelsen och deras familjerättsliga ställning stärks.

Förslaget medför att Skatteverket ska registrera presumtvt föräldraskap i samband med anmälan om barns födelse i två ytterligare situationer jämfört med idag. I de fall barnets föräldrar är ett samkönat kvinnligt par kan den kvinna som inte har fött barnet antingen presumeras vara förälder enligt 1 kap. 9 § första stycket FB eller mor enligt 1 kap. 11 a § andra stycket FB. För att veta vilken bestämmelse som ska tillämpas måste Skatteverket ha uppgift om huruvida någon av föräldrarna har bytt könstillhörighet. För personer som bytt könstillhörighet i Sverige kan uppgiften erhållas genom manuella sökningar i folkbokföringsdatabasen. Problemet kan undvikas genom att en kvinna som omfattas av presumtionen i 1 kap. 9 § första stycket FB betecknas som barnets mor i stället för barnets förälder.

Skatteverket påpekar att den föreslagna bestämmelsen i 1 kap. 11 a § första stycket andra meningen FB bör ha följande lydelse ”Detsamma gäller, om maken *är avliden* och barnet föds inom sådan tid efter mannens död att barnet kan ha tillkommit dessförinnan”. Detta för att lydelsen ska motsvara andra styckets lydelse.

2.2 Elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap (9.7 – 9.9) samt elektronisk anmälan om gemensam vårdnad (9.9.2)

Skatteverket tillstyrker förslagen att det ska vara möjligt att bekräfta faderskap och föräldraskap elektroniskt inom 14 dagar från barnets födelse samt att det ska göras i system som tillhandahålls och administreras av Skatteverket.

Skatteverket tillstyrker även förslaget att föräldrarna i samband med en elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap kan göra en elektronisk anmälan om gemensam vårdnad om barnet.

En elektronisk bekräftelse medför ett enkelt och modernt sätt att bekräfta faderskap och föräldraskap. Vid elektronisk bekräftelse ska de blivande föräldrarna via systemet få tydlig information – på olika språk – vad det innebär rättsligt att avge och godkänna en bekräftelse samt följderna av en felaktig bekräftelse. Enligt Skatteverkets bedömning är det jämförbart med att socialnämnden lämnar informationen.

För att skapa en enhetlig och säker process för elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap är det en fördel om det skapas ett nationellt system som en myndighet ansvarar för. Det är lämpligt att Skatteverket utvecklar och driver tjänsten om elektronisk bekräftelse.

Skatteverket påpekar att rubriken på den föreslagna förordningen om elektronisk bekräftelse bör ha följande lydelse "Förordningen om elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap".

2.3 Socialnämndens ansvar (9.12)

Skatteverket tillstyrker förslagen att socialnämndens skyldighet att utreda faderskap och föräldraskap inträder 15 dagar efter barnets födelse och att Skatteverket ska underrätta socialnämnden när ett barn inte har någon far eller förälder registrerad i folkbokföringen vid denna tidpunkt.

Skatteverket anser att tidsfristen om 15 dagar är väl avvägd eftersom det inte får gå för lång tid innan socialnämndens utredningsskyldighet inträder. Det är positivt att utredningen påpekar att en utvärdering av tidsfristen kommer att göras en tid efter ikraftträdandet.

Skatteverket delar utredningens bedömning att det inte ska införas en utökad möjlighet att hos socialnämnd bekräfta faderskap eller föräldraskap före ett barns födelse. Behovet av att lämna en sådan bekräftelse kommer att minska om det införs möjlighet att bekräfta faderskap och föräldraskap elektroniskt inom 14 dagar från barnets födelse.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket ska, i samråd med MFoF, före lagändringarna träder i kraft ta fram en säker process för elektronisk bekräftelse av faderskap och föräldraskap. Utvecklingskostnaden beräknas uppgå till 20 miljoner kronor och den årliga förvaltningskostnaden beräknas till cirka 6 miljoner kronor. Utöver detta kommer Skatteverket ha vissa kostnader för systemutveckling vid införandet av föräldraskapspresumtion. Utvecklingskostnaden uppskattas till cirka 1 miljon kronor.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Per Skogh. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, rättschefen Gunilla Hedwall, enhetschefen Stina Ögren och sektionschefen Anne Charlotte Hakefjäll.

Katrin Westling Palm

Per Skogh

